

פרוטוקול ועדת חינוך

פרוטוקול ישיבת ועדה 03/23 שהתקיימה ביום 06.11.2023 בבניין המועצה

בהשתתפות:

שם	תפקיד
איתי ויסברג	ראש המועצה ויו"ר הוועדה
גלית אלרד	חברת ועדה- מנהלת אגף חק"ר
אביטל תבור	חברת ועדה - חברת מועצה
שחר איתן	חבר ועדה - חבר מועצה
אפרת מזרחי	חברת ועדה - חברת מועצה
אמיר נוי	מנהל בית ספר כרמים
יגאל שבאר שפירא	מנהל בית ספר בראשית
גלית אמסלם	מנהלת בית ספר הנדיב
שרון וקסלר לנדבר	הנהגת הורים כרמים
דנה שורמן	הנהגת הורים אשכולות
אלישבע	הנהגת הורים הנדיב
שושנית עציון	חברת ועדה - נציגת ציבור

נעדרו:

שם	תפקיד
אביב רגב	חבר מועצה
שלום טרם	חבר מועצה
אשר ארביב	מפקח משרד החינוך
עינת רויכמן	נציגת ציבור
רפאל יודלביץ	נציג ציבור
הדס שרודר	נציגת ציבור
אביחי חיון	נציג ציבור

על סדר היום:

1. מעורבות הורים בתכני לימוד בבתי הספר.

דיון והמלצות:**סעיף מספר 1 – שימוש במוסדות ציבור**

<p>אינני ויסברג: שלום לכולם. אנחנו מקיימים את הישיבה הזו בהמשך להחלטת מליאה מלפני כחודש. הדיון במליאה היה על מעורבות עד כדי בקרת הורים על תכנים שנלמדים בבתי הספר. זה הורחב גם ליציאה לטיולים, היה חשוב למי שהעלה את ההצעה לדעת מי שולח, מי מממן, מטרות וכו'. דובר על מעורבות הורים יותר עמוקה. אבקש מגלית לקרוא את החלטת המליאה.</p> <p>שחר איתן: מדובר על מעורבות הורים יחד עם מעורבות הצוות.</p> <p>גלית אלרז: טוב, קודם כל הנושא הזה עלה כבר כשהוא עלה במליאת המועצה בפורום מנהלים וגיבשנו עמדה וגם הבאנו כמה דוגמאות ויש פה נציגים גם של מנהל על יסודי כמייצג כרמים ושני מנהלי בתי ספר יסודיים שמייצגים את בתי הספר היסודיים, גם לגבי תהליכים שקורים שם כדי שנלמד קודם כל מה קורה לפני שאנחנו רוצים לשנות כי קורים תהליכים כאלה של מעורבות הורים.</p> <p>מקריאה את החלטת מליאת המועצה:</p> <p>מליאת המועצה מאשרת את הצעת ההחלטה:</p> <p>1. מליאת המועצה מבקשת כינוס ועדת חינוך רחבה, בהקדם האפשרי, אשר תדון בנושאים המפורטים למטה ותעביר את הפרוטוקול לחברי המליאה במקביל לפרסום לציבור באתר המועצה.</p> <p>2. מליאת המועצה ממליצה לוועדת חינוך לדון ב:</p> <p>א. כניסת גופים חיצוניים – הצורך באישור ועדי והנהגות הורים לכניסת גופים חיצוניים לאחר הצגת עיקרי התוכן שגופים אלו מבקשים להעביר.</p> <p>ב. מתן בחירה לגבי השתתפות בפעילות.</p> <p>ג. נוכחות צוות ההוראה הקבוע בעת העברת פעילות חיצונית (מורה/ גננת; לא כולל בנות שירות לאומי).</p> <p>ד. סיורים וטיולים – צורך באישור ועדי והנהגות ההורים גם עבור טיולים שנתיים ותוכן שמועבר מחוץ לבית הספר, כגון "מסע ישראלי", כולל הסבר מי הגוף שמעביר והתוכנית.</p> <p>ה. דרכי בחינה ופיקוח על חוברות וספרים בעלי תוכן פוגעני.</p> <p>ו. העברת תוכניות העשרה מגוונות לחיזוק השיח הדמוקרטי והסבלנות, כולל מתן כלים לילדים להתמודדות עם המידע והשיח ברשתות החברתיות, באמצעות תוכניות מתאימות, כגון תחרות דיבייט.</p> <p>3. מליאת המועצה ממליצה לוועדת חינוך להקים צוות ייעודי לבחינת ספרי</p>	דיון
--	------

הלימוד, כניסת גופים חיצוניים למערכת החינוך (גנים עד תיכון), בחינת התכנים המועברים מחוץ לבית הספר בטיולים שנתיים ובכל פעילות אחרת.

הצוות יורכב מחברי וועדת חינוך ונציגי ציבור נוספים, ככל שתמצא צורך בכך. הצוות יתכנס בכל שנה, ידון בכל התכנים הרלוונטיים למנדט אשר ניתן לו ויביא את המלצותיו לאישור ועדת חינוך.

איתי ויסברג: אז יש פה מספר מרכיבים...

אביטל תבור: אולי כדאי לתת את הרקע, או שכולם מחוברים?

איתי ויסברג: אין בעיה. אי מבקש שכל אחד יתייחס, אין לי בעיה שההתייחסות תהיה שאין הערות, אין לי בעיה גם שמישהו ייתן רקע רחב.

אביטל תבור: אני חושבת עלה לפני שנתיים וחצי היינו עסוקים בכל הנושא של המהפכה המשטרית ודמוקרטיה והיה ספר אזרחות שאני לא זוכרת את השם שלו כרגע, והייתה מאוד מעורבות של הורים סביב מוניטורינג של הדבר הזה וכניסה של גופים כגון השומר החדש הממומנים על ידי גופי ימין קיצוני ורגע הייתה תחושה של הורים שאין עד הסוף שליטה בתכנים שנכנסים לבית הספר, מה גם שקיבלנו פידבקים מהורים לילדים בכרמים שבנות שירות היו נכנסות לכיתות ומעבירות תכנים ללא נוכחות של צוות הוראה, עכשיו אין פה איזשהי דעה לכאן או לאן, כן רגע לראות איך לוקחים את החשש של ההורים ורותמים אותו לשותפות הזו, זה לא ממקום של לעשות בקרה, אנחנו לא אנשי חינוך, אף אחד מההורים הוא לא, אלא אם כן מעט מהם הם גם אנשי חינוך אבל כן רגע להכניס את ההורים לשותפות של הדבר הזה ולראות שהדברים במוניטורים, שיש איזה גוף שמפקח ורואה את הדברים, על מה נכנס, מי נכנס, יש עכשיו את הגפן, יש למנהלי בתי הספר המון חירות במה הם יכולים להכניס, היה המון שיח ברשתות, אני לא יודעת אם הוא נכון או לא נכון גם על זה שלמנהלי בתי ספר יודעים למכור להם את זה ברמה של כדאיות כלכלית, בסוף מנהל בית ספר יש לו סל תקציב כמו לכל יחידה וכן מכרו את זה בכדאיות כלכלית וכאילו הורים לא הרגישו עד הסוף שזה נעשה בשקיפות מולם, אז זה היה הרקע להצעה. אני חושבת שכולנו חטפנו סטירה מצלצלת לפני חודש אבל עדיין יש חשיבות לרגע לעשות בחינה של התכנים האלו ואני חושבת שהדברים שהעלו של רגע לעשות חשיבה ביקורתית על תכנים שקורים ברשת זה משהו שהוא נדרש גם עכשיו בעבור הילדים, אז שוב זה לא נעשה ממקום של לבקר את המערכת, זה נעשה ממקום של שותפות בשקיפות אל מול ההורים.

שושנית עציון: אז מה שאת אומרת שכרגע אין? זה לא קורה?

אביטל תבור: זה לא קורה ברמה של שקיפות מול ההורים. אני אתן דוגמא שלי ספציפית...

שושנית עציון: לא, לא הבנתי את המשפט הזה.

אביטל תבור: אין שקיפות אל מול ההורים.

שושנית עציון: אז זה אולי קורה אבל אין שקיפות?

אביטל תבור: יכול להיות, או שאין שקיפות, או שאין דברור, ההורים לא יודעים, ההורים בסופו של דבר לא יודעים, ואני כן יודעת שבכרמים הייתה קבוצה שהתארגנה סביב ספר אזרחות שהגיעו למצב שכבר שוחחו עם מחברת הספר על

תכנים שעלו שם והייתה פתיחות מטעם בית הספר, בית הספר היה פתוח לעשות את השיח, לעשות את החשיבה על תכנים אלטרנטיביים, אבל איפשרה בתקשורת להורים זה לא עבר עד הסוף, כלומר אם האנשים האלה לא היו לוקחים את המושכות, מגיעים לבית ספר, עושים את השיח ומדווררים באופן פרטני להורים זה כנראה לא היה מגיע אז כן לעשות חשיבה על איך אנחנו פועלים בשקיפות, אנחנו בעידן אחר. אני כן יודעת שלפני שנה היה את מסע ישראלי שיצא מטעם השומר החדש, השומר החדש חצי שנה לפני כן יצאה עליו כתבה מאוד גדולה, גם ב"הארץ", כתבות תחקיר על מאיפה הוא מקבל את הכספים שלו וזה לא היה בשקיפות אל מול ההורים, וגם התשובות שניתנו היו בלתי מספקות, בסדר? בסוף לתת להורים את הבחירה לבחור, אנחנו יוצאים למסע ישראלי מטעם השומר החדש, אלו סט הערכים שהולך להיות, הורה יכול להחליט שהוא לא שולח את הילד שלו, או ליום התנדבות עם השומר החדש במקום שלא תואם את סט הערכים של ההורה, בסדר?

שחר איתן: עכשיו המחשבה היא להיות פרואקטיביים בתחילת השנה ולא לגלות את זה אחרי שהתכנים כבר נקבעו והנה ספר האזרחות כבר נכנס, בואו נעשה את השיח הזה לפני שהדברים מגיעים כבר לביצוע.

אביטל תבור: ואני גם חושבת שגם בנושא של הספר אזרחות, ואמיר יכול לתקן אותי אם אני טועה, אבל ההורים באו ממקום טוב של שותפות, לא ממקום של להעביר ביקורת על בית הספר או להגיד את הספר הזה לא, או אנחנו בוחרים מה כן.

שרון לנדבר וקסלר: רגע בואו נעשה סדר, הורה שמגיע לשולחנו של אמיר בוא נוריד את ההפי הפי הזה של השותפות. הוא בא כי קרה משהו שלא מוצא חן בעיניו. הורה שהבת שלו יוצאת לטיול, מקבל חוזר ורואה את כל התכנים, אין הפתעות. אני יודעת בדיוק מה קורה ביום הראשון, אני יודעת בדיוק מה קורה ביום השני ואני יודעת בדיוק מה קורה ביום השלישי.

אביטל תבור: לא נכון. אני שלחתי את הבן שלי לצפת, בסדר? לטיול בצפת ועשו שם הנחת תפילין, זה לא הופיע בתוכנית, זה יכול לקרות שהמורה אפילו לא ידע...
שרון לנדבר וקסלר: יכול להיות שזה היה ספונטני בדרך.

אביטל תבור: יכול להיות אבל אני כהורה רוצה לדעת שדברים ברורים מולי. יכול להיות שאני אגיד אוקי, זה מקובל עליי, זה לא מקובל עליי, התחושה היא שזה לא מדוורר עד הסוף להורים, ואני אומרת, אני מסכימה הורה שמגיע לאמיר, כנראה כבר לא מרוצה. והקבוצה הספציפית של הספר אזרחות אני מכירה אותם אישית בסדר, והם לא באו ממקום של מלחמה, הם באו ממקום של לבדוק את הדברים, ויכול להיות שאם אנחנו נדוורר להורים בצורה יותר שקופה ויותר ברורה על מה התכנים שנכנסים, אנחנו כאילו עכשיו אנחנו כולנו בזה אבל אנחנו זוכרים אבי מעוז בכל התכנים שהוא איים להכניס לבתי הספר.

שחר איתן: אני הייתי רוצה שעל טיול שנתי כזה אני לא אדע שבועיים לפני זה מה כל התכנים, זה כבר מאוחר מידי, הכול נקבע. אני רוצה שבתוכנית השנתית של בית הספר, אני אדע מה יש בטיול הזה, במסע ישראלי מה בתכנים שרוצים להעביר. למשל, הבן שלי חזר אחרי יומיים, עזב את מסע ישראלי באמצע בגלל שהיו שם כל מיני דברים והוא פשוט זה הרתיח אותו, כל מיני תכנים שהוא אומר לא יכול להיות

שבאים ומרצים לנו ככה.

שושנית עציון: איזה תכנים לא הבנתי אם אתה כבר מעלה את זה, הייתי רוצה להבין.

שחר איתן: היו כל מיני תכנים שקשורים לדת ולמדינה ולזהות יהודית וישראלית שהיא נושא סופר מורכב פה. והם נורא תלויים במי מעביר אותם וכשמעבירה את זה בת שירות או בן שירות, לא משנה, כל ילד בן 19 זה יכול להיות גם חניך בצופים בסדר? הרקע שיש לו והבגרות והיכולת להעביר נושא כל כך מורכב לילדים שהם כולה שנתיים צעירים ממנו זה משהו שהוא בעייתי.

שושנית עציון: והצוות החינוכי לא היה חלק כדי לתווך את זה כדי לדעת לאזן את זה.

שחר איתן: כנראה שלא.

אביטל תבור: הוא גם לא תמיד נוכח שנכנסות הבנות שירות שהן מהממות, באמת, אין קשר לעבודה ולשליחות שהן באות. אבל אין שם צוות חינוכי ברגע שצריך להחזיק את זה, אבל אני שמה את זה בצד כי כאילו זה משתמע שזה סביב התכנים ספציפית של יהדות וזה לא רק, בסדר? רגע, צריך איזהו מנגנון שמפקח, מבקר, ואם זה נעשה כבר בבתי הספר- מדהים, צריך לחשוב איך לוקחים את זה לשלב של לדוור את זה להורים ואיך עושים את החשיבה הזאת ביחד.

אלישבע: אני חדשה בכל הסיפור הזה ורציתי לשאול מה ההבדל בין לצאת לטיול ולהביא מרצה חיצוני לבין לדעת מה המחנכת מעבירה לבן שלי בכיתה? אין מישהו שמפקח ואומר לי בדיוק מה המסרים שלה, מה בדיוק היא מעבירה לילד שלי, אולי אני לא מסכימה איתה, אני יודעת שהמחנכת שיש לילד שלי בכיתה ד' היא שונה מהמחנכת שיש לילד שלי בכיתה ב'.

אביטל תבור: נכון, אבל יש קווים של משרד החינוך, ויכול להיות שאני נאיבית אבל יש עוד מעט מערכות בממשלה שאני סומכת עליהן, אני כן רוצה לסמוך על משרד החינוך שיש לו קווים מאוד מאוד ברורים, על מה כן לדבר על מה לא לדבר וגם בגרות מקצועית של להחזיק נושאים סופר מורכבים כי אני בטוחה שהם עולים גם עכשיו בכיתות והם עלו גם לפני כן. זאת אומרת שזה גוף חיצוני שהגפן אישר אותו, לא יודעת, כמה יש בגפן, 5,000 גופים? להגיד לך שמשרד החינוך בדק את כולם?

אמיר נוי: אבל אני שאני מזמין היום ספק, אני בודק את החוות הדעת של הקולגות שלי. ואני מצפה שאם אני עכשיו לקחתי איזה שהיא פעילות, לא משנה אם יש לה 3000 חוות דעת כבר, אני עדיין אתן את חוות הדעת האמיתית שלי. ודרך אגב, אני מחויב לעשות את זה. אני לא יכול פשוט לאשר תשלום ובוזה זה נגמר, ויסכימו אותי המנהלים, חלק מהאישור תשלום שלי במערכת זה לתת חוות דעת על כל אחד מהספקים. אז אני כמנהל שאני בוחר ספקים בגפן לפני שאני בוחר, אני בוחר את החוות דעת שיש לאותו ספק.

גלית אמסלם: אבל גם אחרי כל זה, אין תכנית שאני מכניסה בלי שהתייעצתי, בלי שברירתי, בסוף, בפעם הראשונה שהוא מגיע אליך לבית הספר, אתה מגלה לכאן ולכאן אם הוא מתאים לך לפעם הבאה. ולהורים לא תהיה תשובה אחרת לפני **אביטל תבור:** אוקיי אבל שנה שעברה הבן שלי לקחו אותם ליום התנדבות

בחקלאות. ואני גיליתי אחרי שזה היה של השומר החדש. אני שמאלנית קיצונית, בסדר? שמאלית קיצונית, השומר החדש זה גוף שלא ייכנס אליי לבית כי הם נתמכים בכספים ימניים, אני נותנת דוגמא, ברמה האידיאולוגית לא הייתי שולחת את הבן שלי מראש אם הייתי יודעת שזו תוכנית שנתמכת על ידי השומר החדש. אני נותנת דוגמא, זה לא היה בשקיפות אל מול ההורים, אני אומרת בסוף הורה צריך לקבל את ההחלטה.

גלית אמסלם: רגע, זה גוף מוכר, את נתת לי דוגמא לגוף מוכר, מה קורה במקרה שזה גוף לא מוכר?

אמיר נוי: רגע, כל ההתנדבויות חקלאות היום, כולם מאוגדות על פי חוק אצל השומר החדש.

אביטל תבור: מעולה, תדוורר להורים. אחרי שהורים שאלו זה דוורר. ואותו דבר עם המסע הישראלי.

גלית אלרד: אני לא חושבת שתפקיד בית הספר לבדוק מה המקור המימוני של כל אחד.

אביטל תבור: לא המקור המימוני, אלא מי הגוף.

גלית אלרד: מי הגוף זה נאמר, את יודעת לבד לעשות את הבדיקה אם השומר חדש בא לך טוב או לא.

אביטל תבור: למשל שלום עכשיו באו להעביר פעילות בבית ספר, אמיר מדוורר את זה להורים, ההורים יודעים, מי שיש לו בעיה אידיאולוגית ששלום עכשיו יעבירו פעילות יכול לבחור אם לשלוח את הילד שלו, רגע ברמה הערכית, יכול להיות שביסודי זה פחות פוגש....

שושנית עציון: ממש לא, ההפך, בגיל צעיר יש הרבה יותר השפעה.

אביטל תבור: אבל כולנו היינו חשופים לספרי הלימוד בכיתה א' וב' אמא במטבח מכינה אוכל, אבא, בעבודה, זה ספרי הלימוד של משרד החינוך. אז כאילו. אז אני אומרת, מי מפקח על זה? המורה בכיתה אנחנו מצפים ממנה לפקח על זה?

גלית אלרד: האם זו סיבה להוציא את ספר הלימוד? זו גם שאלה.

גאל שבאר שפירא: יש לה תשובה מאוד ברורה, בסוף בבית ספר יש צוות, משרד החינוך לא כותב ספרים. מי שכותב את כל הספרים, זה גופים לרוב פרטים שמביאים לאישור משרד החינוך. יש גם במשרד יחידות מסוימות שכותבות אבל זה לא המייצג. עכשיו, בסוף מי שבוחר, מי שאחראי זה מנהל בית הספר. אגב, לא תמיד אני אראה את כל הספרים, יש לי רכזת מקצוע, היא תראה את הספרים, היא תבחן את זה בכל מיני היבטים, קודם כל שזה ברמה מתאימה, שזה מעניין, שזה מובן וגם יש תכנים בעייתיים. כמו שצינת ואחרים, אפשר למצוא עוד. בסוף אין ברירה צריך לסמוך על הצוות שיעשה את זה, זה לא אומר שהורים לא יכולים להיות בבקרה, זה לא אומר שהורים לא יכולים להיות בשותפות במחשבה, בהערות, בבקשות בהכול, זה כן. אני עושה את זה. אני אתן דוגמא, אצלנו למשל, בגלל שזה בית ספר משלב וכל הסיפור של זהות יהודית הוא מה שנקרא עמוד מרכזי ויש צוות שנקרא צוות זהות יהודית וחברים בו צוות והורים ושמה עולות רעיונות וטענות והצעות וכל מה שתראו. אחת הסוגיות שעלו זה הלימוד המשותף בלימודי התנ"ך, להפריד בין דתיים לחילוניים או

לא. שנה שלמה של שיח והתייעצות ובדיקה מה קורה בבתי ספר אחרים משלבים ובסוף ההחלטה הייתה שלי עם הצוות, זה לא הוחלט בוועדה. מהוועדה הלכתי לצוות, אמרתי להם מה עלה, קיימנו דיון, והחלטנו שבה'ו' לדוגמא מפרידים. היה לנו את הנימוקים למה עושים את זה, עשינו פיילוט שנה וחזרנו להורים.

שחר איתן: זה נשמע מעולה.

יגאל שבאר שפירא: דוגמא לתהליך שקורה היום, עכשיו מוקפא בגלל המצב, החלטנו להכניס ליסודי משהו שכמעט לא קיים, קראנו לזה אזרחות צעירה. בנינו מקצוע שלא היה לנו אותו אף פעם, בעקבות כל מה שקרה במדינה, גם אצלנו זה עלה ובנינו משהו. עכשיו שיתפנו את ההורים בזה שאנחנו מתחילים תהליך, והיינו אמורים מיד אחרי החגים לשלוח להם את התוכנית. אז ככה אני רואה את זה. אני לא חושב שצריך להקים איזה ועדה יישובית בעיניי, אני חושבת שיש הנהגת הורים לכל בית ספר והיא יכולה לשאול, יכולה לברר, יכולה כל דבר. ואני חושב שבסוף הצוות החינוכי צריך להחליט. אני חושב שבמקום בריא הדיאלוג הזה ישפיע. אני לא חושב שיש צוותים פה אטומים או מנהלים אטומים, לפעמים ישתכנעו לפעמים לא. אני יש לי את הדעות שלי אבל זה אני. לי הן מאוד ברורות. ואני אגיד עוד משהו על ספרים ועל בנות שירות, ספרים צריך לקחת את זה בזהירות בהיבט שאפשר למצוא בספרים דברים לא טובים. זה לא אומר שבהכרח צריך לפסול אותם, כי קודם כל יש שיקול דעת למורה, המורה לא מלמדת כל דבר שיש בספר. אני מורה להיסטוריה, אני אישית כבר לא מלמד עם הספר כי נמאס לי, הוא משעמם אותי, בניתי תכנית משלי ואגב, זה לא חתרני, זה מותר. משרד החינוך ביסודי מאוד גמיש זה לא תיכון כי אין בגרויות. אז יש לי תכנית שאני בניתי, בלי ספר לימוד, בלי כלום, ההורים מכירים אתה בכיתה ו' כי אני תמיד מספר להם מה יש בה. אבל גם מורה עם ספר, יש לה שיקול דעת, היא לא מלמדת כל מה שיש בספר, אז לא חייבים לזרוק את הספרים. זה בנוגע לספרים, בנוגע לבנות שירות, לצערי זו בעיה ותיקה, היא המון שנים קיימת, אני כמנהל לא הסכמתי להכניס בנות שירות לבית הספר דרך העמותות המסוימות כי ידעתי שרוצים לקנות אותי בכסף, היו כאלה עמותות, לא כולם, יש לי היום בת שירות, לא מפתים אותי בכסף, באל בעבר ניסו, אני מודה, היה להם אג'נדה מאוד מאוד ברורה והפיתוי הוא גדול, שתבינו זו בת שירות בחינם, היא תעזור לילדים בפרטני, היא תעזור בשעות תנ"ך אבל רק תן לה איזה שעתיים בכיתה, זה השוחד.

גלית אמסלם: זה קטע כי בנות שירות חד משמעית ההוראה מאוד ברורה הן לא

מלמדות בכיתות

יגאל שבאר שפירא: לגמרי, גם אני, אבל אני הבן שלי שלמד בפרדס חנה באחד מבית הספר חזר יום אחד הביתה ובת שירות עשתה להם שיעור על חגי תשרי והוא חזר הביתה והרגיש מאוד לא בסדר כי אמא שלו לא צמה ביום כיפור, מזל שאבא שלו צם אז זה קצת איזון את זה. אבל הוא חזר עם איזו תובנה בכיתה ב' שמשהו לא בסדר בבית וזה משיעור של בת שירות.

אביטל תבור: כי הן נורא צעירות, אני לא מאשימה אותן.

יגאל שבאר שפירא: נכון, ויש להן כוונות טובות.

גלית אלרד: יש להן אגינדה מאוד מסוימת שהיא שלהן.

אביטל תבור: נכון אבל הן גם מאוד צעירות.

יגאל שבאר שפירא: זה דיאלוג ושותפות ושקיפות, אם יוצאים לטיול שנתי, ביסודי אגב לא רלוונטי, טיול שנתי הוא טבע, לא אכפת לכם איזה פרחים הם יראו, זה באמת לא מה שחשוב. בתיכון שנכנס מסע ישראלי זה חשוב יותר. גם ביסודי מקבלים את המידע אבל זה לא באמת משנה אם זה נחל כזיב או נחל אורן.

גלית אלרד: גם יש הרבה מאוד דברים שזה לא בשליטתו של המנהל. בסוף אתה מגיע לאיזשהו מדריך באיזשהו אתר ותמיד באתר יש גם סיפור מורשת וגם סיפור קרב, איך אתה מספר את ההיסטוריה? איך אתה מספר את הסיפור התנכ"י זו גם שאלה של מי המדריך, וגם המורה לא יודעת לשלוט בזה, זאת אומרת יש גבול גם לדבר הזה.

שחר איתן: לא יכולה להיות שליטה מוחלטת אבל מה שנשמע לי זה שאתה (יגאל) עושה את הדברים, אתה יש לך את הקבוצה הזאת, זאת אומרת אתה מראש משתף את ההורים. מעולה, אבל רגע שנייה, אבל לא רק בפרקטיקה של בית הספר, אלא גם בתכנים, והם שותפים גם לתכנים ולתוכניות וזה מצוין, אני חושב שזה מה שהיינו רוצים. זה לאו דווקא חייב להיות ועדה יישובית. אבל מה שמעניין אותי זה איך היית משנה את הדברים אם היית עכשיו מנהלת תיכון?

יגאל שבאר שפירא: לא יודע.

אמיר נוי: אני חייב להגיד שלא הבנת את השאלה.

יגאל שבאר שפירא: אם בכלל צריך לשנות.

אמיר נוי: אני אספר מה קורה בכרמים, אני כולה חודשיים בתפקיד. קיבלתי את בית הספר בילד אין מוכן. אני רץ כרגע עם הספינה. קודם כל מבחינת התוכנית החברתית השנתית של כל שכבה, כל רכז בונה את התוכנית החברתית על פי, יש איזשהי מסגרת שבית הספר נותן ועוד כל מיני דברים שהוא רוצה. ולכל רכז מוצמד נציג מהנהגת ההורים שהם עוברים ביחד על הדברים...

שרון לנדבר וקסלר: לפני תחילת שנת הלימודים. זה מה שאנחנו עושים בחופש הגדול.

אמיר נוי: זה ברמת התכנים שנכנסים במהלך השנה. עכשיו אני יכול להגיד לך שליבי לצורך העניין היה אמור להיות טיול שנתי איקס, יש אופציה, אני מקווה שהיא עדיין קיימת, היא הייתה אופציה לפני סוכות, להכניס טיול שנתי באותה עלות של 5 ימים במקום 3 ימים וזה ספק שהוא לא מסע ישראלי. מסע ישראלי אנחנו לא מקבלים משום מה, אני עדיין מנסה לפענח את הדבר זה, אני מאוד מאמין דגול במסע הישראלי. חוויתי אותו כמה וכמה פעמים כמורה וכרכז שכבה. אני חושב שהתכנים שנכנסים שהם תכנים מעולים, כל קשר ביני לבין הדת, יסלחו לי חובבי הדת, מקרי לחלוטין. זאת דעתי האישית. ועדיין ביום שישי בערב לראות שכבה של 350 400 ילד שרים ביחד, שלום עליך ועושים קידוש משותף, זו חוויה חוץ גופית. ואת האמת אני אגיד לך ביומיום פחות רלבנטי אליי, אבל עדיין כגיבוש שכבה, כחוויה שכבתית זה מדהים. אז זה ככה אנקדוטה לגבי מסע ישראלי.

לגבי תוכנית הלימוד, אז תוכנית הלימוד בתיכון היא שונה. בחטיבה היא טיפה יותר

גמישה. בתיכון היא שונה כי היא מוכוונת לבגרויות. אבל אני יכול להגיד לך שזה לא שמורה יכול לבוא ולהגיד אני רוצה את הספר הזה ולא את הספר הזה, יש מפמ"ר שהמפמ"ר נותן איקס ספרים ומתוך האיקס ספרים רכז המקצוע יחד עם הצוות שלו יכולים לבחור עם איזה ספר הם רוצים לעבוד. ודרך אגב, זה גם לא כל שנה אפשר להחליף את הספר, יש לי חוזה לחמש שנים עם השאלת ספרים שאני לא יכול להחליף את הספר כל שנה, כי השאלת ספרים צריכה לרכוש את הספרים בשבילי, אז החוזה הוא לחמש שנים, לכל אחד מהספרים שאני לוקח. ואני, אני לא מורה לאזרחות ולא רכז אזרחות, וכשפנו אליי אותם הורים לשאול לגבי הספר אזרחות, אמרתי להם שאני אשמח לקיים את השיח, אבל עשינו שיח מקדים של צוות אזרחות, כי בסופו של דבר המקצוענים באזרחות בבית ספר אצלי זה לא אני, וזה לא, במקרה הזה, מעיין מנהלת החטיבה העליונה היא כן, כי היא גם מורה לאזרחות, אבל זה צוות אזרחות, אז דיברנו על הספרים ודיברנו על הדברים וכשנפגשנו בפורום רחב יותר לשוחח על הדברים אז כמו שכמו שנאמר הספר יכול להיות שיש בו איזה שני משפטים שאולי לא רלוונטיים, אבל המורה בכלל לא מדבר עם הספר, המורה בכלל-95% מהמקרים בכלל לא נוגע בספר. הוא נוגע במעין מאגר מידע כזה צוות אזרחות הקים וילידים יש גישה אליו ומלמד מתוכו וחלק מהמאגר מידע הזה גם מופיע הספר, כי אם אתה רוצה עכשיו לקראת הבגרות ללמוד על איזשהו נושא, בנוסף למה שדיברנו בכיתה, או בנוסף לחומרים שאנחנו כצוות אזרחות נתנו, אז אתה יכול גם לפנות לספר. הספר הוא איזשהי תוכנית מגירה שקיימת למקרה שתצטרך. לא בהכרח, מעיין אמרה שהיא כבר 3 שנים לא נגעה בספר אזרחות, אבל הוא מופיע בתוך תוכנית הלימודים, ילד רוצה לחקור מעבר למה שבכיתה מדברים הוא מוזמן לפנות לספר. אף אחד מהספרים שמופיע, לא בחטיבת הביניים ולא בתיכון, זה לא ספרים שלא עברו את משרד החינוך, את המפמ"רים בכל אחד מהנושאים ולתוך הנושאים האלה, יש את רכזי המקצועות שיכולים לבחור באיזה ספר הם משתמשים.

איתי ויסברג: קודם כל הדעה אישית שלי שהורה זכאי לדעת כל מה שמכניסים לילד שלו לראש. ממש הכול. נכון שזה בלתי אפשרי שהוא יישב וילמד יחד איתו. אנחנו מעודדים אותם לעשות את זה לבד, אז אנחנו חייבים לסמוך על מישהו. מי זה המישהו שאנחנו סומכים? זה מתחיל במערכת חינוך שיש לי הרבה השגות עליה, אולם בנושא תכנים אני חושב שהיא יחסית מאוזנת. זה מגיע עד שר החינוך, לדוגמה, דווקא בנט שכן התערב בזמנו ודרש דברים מסוימים, במתמטיקה, הוא השפיע ישירות עד למטה. אולי זה לא נושא תוכן בעייתי, אולי כן לאחרים שלא אוהבים מתמטיקה. ואז חייב להיות מנגנון, לפי מה שמתארים פה הוא קיים. לידיעתי יש אפילו מנגנון יותר חריף מזה, אני תכף אתאר אותו ממה שאני יודע. קודם כול לא מוסתר מההורים היום ומידע. עד כמה שהנהגת ההורים תחליט לרדת לעומק באותה ישיבה של הכנה כמו שאתם מדברים, אז אולי יתפסו את העשרה משפטים בתוך ספר שהיינו רוצים שלא יהיו. אפשר להתייחס לזה. אני לא יכול לצפות גם שיקראו את הכול, אז קודם כל להיות ערניים לזה. צריך לדעת שמסתכלים, קודם כל שקיפות, אנחנו מלמדים נושא מסוים, הנה הספר, אין סודות.

זה כבר חשוב מאוד וזה אני מתרשם שקיים. הלאה, הנהגת ההורים שאני חושב שלא תמיד אתם בוחרים את הנהגת הורים דווקא לבחון תכנים אלא יותר לארגן פעילויות. מעכשיו כשבחרים הנהגת הורים, צריך להסתכל גם מי נציג ההורים ולהגיד רגע, אני אני חי עם סט הערכים הכלליים שלו כשאני שואל אותו? להגיד לכם שהנהגת ההורים לא תמיד מייצגת את דעת רוב ההורים בנושא ערכים מסוימים וקשה מאוד יהיה לעשות את זה, אבל בכל זאת יש תהליך בחירות אז חייבים על משהו לוותר. אז כן, הוא הנציג. השקיפות צריכה להיעשות, המעורבות שתוארה פה, זה מה שאני מכיר אותה, אי אפשר להסתיר מאף הורה שום חומר שמועבר לילדים, במקרה הזה זה לא כל הורה, אז זה כנראה להנהגת ההורים. כולל אילו תכניות לוקחים מהגפן, כולל אילו תוכניות מאושרות, כולל מיזמים שבית הספר עושה. זה לגיטימי. אני מקבל את זה לגמרי. ממה שיגאל תיאר ואמיר תיאר, האמת שגם שרון תיארה, יש כזה מנגנון, אני רוצה קצת להרחיב אותו ומה שאני למדתי בשבוע האחרון לא נדרשו לזה בעבר אבל הנהגת הורים יכולה לפנות למשרד החינוך ולהגיד לא לרוחנו הספר הזה או המקצוע הזה, זה לגיטימי. דרך אגב נעשו דברים כאלה בעבר. נכון, אתה צריך הסכמה של 75% מההורים. זאת אומרת, המנגנון יכול להסלים הלאה, אם אין הבנה עם המנהל ועם רכז המגמה, יש למי לפנות הלאה. עכשיו אני כן חושב שכל הדיון הזה צריך להעלות את הערנות של הנהגת ההורים, לכאורה בתפקיד שאנחנו מצפים שיהיה לה, אתם כלב השמירה בגדול על התכנים, זה קשה נורא. אבל אני חושב שזה מנגנון ראוי, הוא סביר. אני משוכנע, זה הופתעת שלא היא, שמגיע חומר שלא הוכר קודם לדוגמה בת שירות, הרצאה של אלוף יאיר גולן או אביגדור קהלני. אתה לא באמת תלך ותאמר לו מה לאמר. אבל אם קורה אירוע והוא אומר דברים לא מאוזנים, ואתה כמחנך מרגיש שזה לא ראוי, אתה יכול לאזן או לעצור או להסביר אחר כך לילדים שיש דעות אחרות. זה התיווך שאני מצפה מהמערכת. אלו השותפים שלנו, המורים והמנהלים הם השותפים שלנו. מהם אני מצפה, זה תלוי גם ביחסים של ההבנה, מה מטריד אותי כהורה ומה לא, שהם יתווכו את זה, ושלא הבן שלו יחזור אחרי יומיים "די, נמאס לי, דחפו לי שם את הדת". אם היה מורה לידו ואומר רגע סליחה זה לא שיעור דת, זה לא מה שהתכוונו, להסביר אפילו לילדים. לך יכולה להיות חוויה טרנסצנדנטלית לשיר לכה דודי, לאחרים לא. אז אני בטוח שאתם לא מאלצים אותם. אותי העמידו בבית ספר חילוני לגמרי שהייתי קטן לשיר "אדון עולם" בבוקר. אוקיי, אני חושב שהעולם הזה כבר השתנה. אז אני חושב שמבחינת עקרונות של שקיפות אתם צודקים לגמרי, בקרה במנגנון סביר, אני חושב שהמנגנון הוא סביר, אולי יותר מודעות מצד נציגי ההורים.

אפרת מזרחי: אני לא יודעת אם בכל בית ספר יש את המנגנון הזה.

גלית אלרד: כן, יש.

הדאגה היא מובנת. אנחנו עוסקים במיוחד היום במציאות שבה בכלל מדינת ישראל, ובטח בשנה האחרונה, במציאות מאוד מורכבת, שאלות של זהות הן שאלות הכי אינטימיות שיש לבן אדם עם עצמו ועם סביבתו וכשאנחנו רוצים להתערב לילד כל כך צעיר בשאלות של זהות ולהגדיר לו מהי זהות יהודית ומהי זהות ישראלית, אנחנו נכנסים למקומות מאוד מאוד רגישים. אז אולי בנדיב זה קצת יותר ברור להגדיר

מהי זהות יהודית, בבראשית הם הכי מתמודדים עם המתח הזה ובבתי הספר הממלכתיים היא קצת יותר קלה. אבל כשאנחנו קוראים בספר אזרחות שהעגלה החילונית היא ריקה זה מקומם אותנו כהורים שאורח החיים שבחרנו הוא חילוני או כשאנחנו נקרא מה הם גבולות מדינת ישראל ומישהו הגדיר מהם או מגדיר מהי המציאות ההיסטורית שלנו בדרך מאוד מסוימת, זה מקומם אותנו כהורים ועל הדבר הזה אני לגמרי מסכימה. זה קורה בכל מערכת שבאה לחנך, גם כשהייתי בצבא והייתי ראש ענף זהות ישראלית יהודית הנושא הזה היה בליבת העיסוק שלנו, והמתח היה כשהרבנות הצבאית רצתה להכניס תכנים והביאה משאבים, וחיל החינוך לא הביא משאבים על זה ישב המתח, ובסוף זה תמיד תמיד תמיד חזר לאחריות המפקד, ופה זה חוזר לאחריות המנהל, בסוף אין לנו מישהו אחר לסמוך עליו, מעבר למנהל ולצוות המורים, ובסוף אנחנו מפקידים בידיו את האחריות לדבר הזה, זה אומר כן שאנחנו צריכים לחדד יותר את המודעות ואת הערנות, זה יותר לחדד מנגנונים לשיתוף ולבקרה, והנהגת ההורים וזה קורה בכל בתי הספר שלנו כאן, כל המנהלים עשינו הכנה מקדימה, כל המנהלים דיווחו על מנגנונים שהכול יושב על השולחן, ובהנהגת הורים תוכנית חדשה, פעילות חדשה, הרצאה חדשה. תוכן חדש שנכנס מגיע לשולחן ונידון שם, ואם יש איזושהי התנגדות או אם יש איזושהו שיח הוא עולה לדיון, בסוף ההחלטה היא של המנהל מה נכנס ומה לא, אבל לא היה עד היום, לפחות בתקופה שאני בתפקיד, בשנתיים וחצי האחרונות, לא היה שום תוכן שהגיע אליי כי היה פיצוץ בין המנהל לבין הנהגת הורי והייתה אי הסכמה לגבי איזושהו תוכן, בין אם זה ספר, בין אם זה סיור, נכון לא תמיד יש לנו שליטה כמו שאיתי אמר אם אני מביא אלופ בצבא לדבר על משהו, הוא בוחר להטות את השיח לכיוון כזה או אחר אין לנו שליטה, אבל זה כן תפקידו של המנהל שעמד שם, של רכז השכבה שעמד שם, זה קורה בעיקר בתיכון ופחות ביסודי, לתווך את זה ולדבר על מערכת האיזונים, ולהגיד מה חשוב לנו.

אמיר נוי: אני לא מכיר הרבה מרצים שיבואו ויתבקשו להגיד משהו וישנו את זה כי האינטרס שלהם ששנה הבאה ניקח אותם עוד פעם.

אביטל תבור: אתה מביא את יאיר גולן, תעדכן את ההורים קודם שאתה מביא אותו, ואם הורה שלא רוצה לשלוח את הילד שלו לשמוע את יאיר גולן, יהיה לו את השיח מול הילד שלו למה הוא לא שולח.

שרון לנדבר וקסלר: יש לנו תכנון שבועי, כל חמישי אנחנו מקבלים מה הולך להיות מיום ראשון עד יום חמישי.

אביטל תבור: ספציפית על השומר החדש שנה שעברה זה לא היה. הם יצאו לעבוד בחקלאות וזה לא נאמר בשקיפות להורים.

גלית אלרד: חושבת שפה, לפעמים, לא תמיד אתה יודע בעצמך מי הגוף המפעיל **שרון לנדבר וקסלר:** גם הבת שלי הייתה שם, והיא נחשפה, וחזרה, ואנחנו לא בית, אני יותר שומרת מסורת, בעלי זה קיבוצניק, והיא חוזרת מהדברים האלה והיא אומרת שמעתי, הכול בסדר, אז שמעתי על יהדות ושמעתי על ערבים ושמעתי על מתנחל, שבחיים לא ידעתי מה זה מתנחל. ולא קרה לה כלום. עוד שנה היא יוצאת לצבא.

<p>אביטל תבור: כל עוד ההורה, ברור לו לפני. ורגע יש לי עוד מה להגיד בנושא שיגאל העלה, ואני חושבת שזה כן צריך להיות על השולחן. בסוף מנהלי בתי ספר מתמודדים מול תקציב X. הוא לא גדול.</p> <p>גלית אלרד: היום התקציב הוא לא שאלה.</p> <p>אביטל תבור: הוא שאלה, כי עכשיו אני אשאל את אמיר, השומר החדש בוודאות הציג תוכנית של 5 ימים לעומת ספק אחר שהציג תכנית של 3 ימים, נכון? סתם מנחשת.</p> <p>אמיר נוי: לא, זה לא השומר החדש.</p> <p>אביטל תבור: אז מי?</p> <p>אמיר נוי: אגד</p> <p>אביטל תבור: אגד הציגו תכנית של חמישה ימים?</p> <p>גלית אלרד: כי אגד היא חברת תיור, יש להם חברת טיולים.</p> <p>אמיר נוי: אני חייב להגיד לך שבעקבות השומר החדש שלא נחל הצלחה גדולה, השומר החדש השנה הציגו את עצמם, ולא הלכנו איתם.</p> <p>אביטל תבור: כי השומר החדש שנה שעברה הציגו 5 ימים באותה עלות של 3 ימים, וזה היה השיקול. אני לא אומרת שזה שיקול נכון או לא נכון.</p> <p>אמיר נוי: וקודמי בתפקיד לא היה מרוצה ממה שהיה שנה שעברה כנראה כי השנה שקיבלתי כבר את התכנון השנתי הדברים היו די מוכנים לשנה הבאה וזה לא הופיע כחלק, אז כנראה שלא היו מרוצים, לא בית הספר, וכנראה גם לא ההורים והתלמידים, ולכן לא המשיכו איתם.</p> <p>דנה שורמן: אני חושבת שבסופו של דבר מה שמנסים להגיד זה שבאמת רוצים איזה אקסטרה רגישות פה, כי שרון אמרה שהבת שלה חזרה והיא לא הזדעזעה. אבל היום כולנו יושבים על הקצה של הקצה שלהם, שלא נדבר על החודש האחרון. אבל גם לפני החודש האחרון כולם יושבים על הקצה שלהם באיזשהי צורה ואני חושבת שיש צפייה, דרך אגב, גם באשכולות היה שיח כזה וגם אצלנו ההורים באו כאילו באגינדות מאוד מאוד חזקות.</p> <p>גלית אמסלם: את יכולה לתת ככה דוגמא מהיסודי, כי הם נתנו דוגמאות מהעל יסודי.</p> <p>דנה שורמן: תראי ביסודי זה היה קצת אחרת, היה את כל הפוסטים ברשתות על הספרים באמת, זה מתחיל מזה, עכשיו מה שקרה זה שזרקו פוסט מהפייסבוק בתוך קבוצה של 70 הורים, שזה כאילו מועד להפגזה ואז זה ככה התחיל להשתולל, ובכל הקבוצות האלה התחילו שאלות של מה בעצם מלמדים שם? אז מה בעצם קורה שם?</p> <p>גלית אלרד: יש לנו עכשיו ביקורת על האם חינוך מיני ילמד ביסודי או לא.</p> <p>שחר איתן: הרגישות היא כשאחד כמו אבי מעוז קיבל תפקיד כמו שהוא קיבל אז הרגישות היא מובנת.</p> <p>דנה שורמן: הרגישות היא קיימת, והיא קיימת אצל כולם וזה בסדר. אני אומרת שמצד אחד הנהגת הורים באה ושמה את זה על השולחן ואמרנו לפרדי, אנחנו הולכים לדבר על זה, גם אם זה להפוך פה את כל השולחנות, צריך לדבר על זה, גם אם זה לא נעים, ולא כל הדעות בבית ספר אשכולות הן זהות בסדר? ממש לא אפילו.</p>

אני כן מבדילה בין ספרים שדרך אגב, זה אחד הדברים שעלו אצלנו ובין טיולים, מסעות וכאלה. וגם האמת היא שפרדי דיבר על הספרים בהקשר של כמה פותחים את הספרים ולא תמיד פותחים את הספרים. ויכול להיות שביסודי דווקא יש יותר מקום לדבר על ספרים ואולי באמת פחות מקום על מסעות. הבת שלי בכיתה י' לא נראה לי פותחת ספרים יותר מידי אז אני לא יודעת. אז כן, אז הדיון הזה גם עולה והוא עולה כל הזמן בצורה כזאת או אחרת והוא עולה גם הפוך אפרופו שנאת הדת והיהדות.

יגאל שבאר שפירא: אגב, מורכבות בספרי לימוד, קיבלנו לפני שבוע בטעות משלוח של ספרים, והתבלבלו, שלחו לנו ספרי שפה של ו' של החמ"ד, אז המורה פתחה את זה בשביל הסקרנות לראות מה יש שם, זה היה יום חמישי, יום רבין, היא פותחת את הספר ואומרת לי יגאל אתה לא תאמין, אתה יודע מה חסר פה? בספרי שפה, רק שתדעו מכניסים גם את החגים, אין את יום רבין היא אומרת לי. אני ניגשתי לספר ועברת על כולו, אני חייב להגיד שיש שם דברים נהדרים, יש שם טקסטים על פמיניזם ובאמת מושלמים ורק חסר יום רבין, אז אני אומר זה מורכב.

גלית אמסלם: אצלנו בבית הספר זה יוצא י"א זה יום פטירת רחל אימנו ואז יום למחרת יש את יום רבין ופשוט זה חיבור מטורף כל שנה של למידה על שתי הדמויות שכולנו מבינים ככה שהן דמויות בקצה ועדיין אנחנו שוזרים את האחדות ואת הערכים שבא מכל אחד מהם, וכמה רחל אימנו בסופו של דבר יש לה ערכים דומים ליצחק רבין וזה מדהים. אני רגע רוצה להתחבר למה שאת אומרת, אתם מדברים פה על ספרים, חבר'ה היום מורה, היא מביאה את החומרים מכל מקום ומכל דבר. **דנה שורמן:** אנחנו צריכים אבל בתור הורים להאמין שהמורה מביאה את החומרים שגם יהיו מחוברים לאגינדה שלנו בגדול, בסדר?

גלית אמסלם: את יודעת, איך אמרת לפני כן בבית ספר אשכולות כל אחד חושב אחרת... אני אתן לך דוגמה יש, יש דף של שבת שמחולק בבתי הכנסת ובבתי הספר של החמ"ד שאנחנו שנים, אני בבית לא מעכשיו, אני 14 שנים בבית ספר וחילקנו אותו גם בעבר, מה שנקרא הוא מוכר בחמ"ד, חילקנו אותו. אחת האימהות מתקשרת אלי תגייד עכשיו לב מה יש שם? אמרתי לה שלא וביקשתי שתגייד לי למה היא מתכוונת. היה שם את אחד מראשי הממשלה לשעבר, ומאחוריו את מפת ארץ ישראל השלמה, ואחת החידות הייתה מה שנקרא טריקית לחלק מההורים. אמרתי אוקיי, קודם כל, זה לא תוכן שאני מייצרת, הדליקה לי נורה. קודם כל עצרתי, אמרתי אם מהיום אם אין לי את הזמן הפנוי, את העניין, את כל מה שאני רוצה בתוך הדף הזה לעבד אותו למה שאני רוצה, הוא יחכה בצד, אני לא אחלק אותו. והפסקתי לחלק אותו, כי הבנתי שכמו שיש את ההורה שיגייד וואלה כן, אני רוצה לראות דווקא את המפה של ארץ ישראל השלמה ויש הורה שלא, ואני כבית ספר לא משנה אם אני חמ"ד או לא חמ"ד, יש בסופו של דבר את המנעד הזה שאני צריכה לתת לו את המענה.

דנה שורמן: בעולם שלנו היום, כשיש איזשהו חוסר שקיפות, אפילו לא בכוונה, יש לזה שני דברים, אחד- האם את מנסה להסתיר, זה אין מה לעשות, אחנו חיים היום, אנחנו קצרים, אנחנו קצרים מאוד אז כל הזמן יש את העניין הזה של אם לא אמרת

אז זה אולי את מנסה להסתיר, זאת אומרת מראש יש איזשהי אשמה על השולחן או ביקורת. והדבר השני- באמת אני חושבת שהציפייה של ההורים זה קצת יותר תשומת לב, קצת יותר רגישות, זה בסופו של דבר הדבר הזה. כי אם באמת גופים מממנים יותר, אם יש גוף שעומד מאחורי, צריך לדעת את זה היום.

גלית אלרד: נראה לי קודם כל שהדברים האלה היום מתקיימים וצריך להשאיר אותם בהנהגות ההורים ואצל מנהלים. אבל אם והיה ויש תוכן, בטח כשזה בכרמים, שזה בית ספר שש שנתי, שאתם חושבים כנציגי ציבור, שאתם חושבים כהנהגות הורים שיש מקום להעלות אותם לוועדת חינוך, שיש לקיים עליהם איזשהו שיח מיוחד, כי זה משהו שחוצה, זאת אומרת רוצים לחדד עכשיו או לתת איזשהו דגש על תכנים דמוקרטיים בעת הזו, רוצים לתת דגש או לדבר על איזשהו נושא, בשביל זה גם ועדת חינוך קיימת, לא רק כדי לדון על משאבים ועל זה, אלא גם על תוכן ואפשר להביא אותו לוועדת חינוך ולשים אותו כנושא שאם הוא רלוונטי עכשיו לכל בתי הספר היסודיים, לכל הגנים, אז אפשר, אפשר להעלות אותו. דרך אגב, זה לא חייב להיות בנושאים רגישים, זה יכול להיות אפרופו גם בסיפור של חינוך מיני שמטריד הורים באיזה גיל, איך מתווכים, אני אתן לכם דוגמה מה עורר אצלנו, יש לנו רכות להט"בים בחצי משרה, חלק מהתוכנית שהיא הציגה, חייבה אותה להיכנס לתוך בתי הספר ולתת בכל אחד מבתי הספר הרצאה. כשהתוכנית הזו נכתבה, היא באה אליי והתחלנו לתאם בבתי הספר ואז הייתה לי שיחה עם גלית, איך הדבר הזה מעובד בחמד, מה יגידו ההורים? איך לתווך את זה?

גלית אמסלם: לא רק ההורים, מה יעשו הצוות, יסכימו להקשיב, לא יסכימו להקשיב?

גלית אלרד: איך הצוות יתמודד עם זה, בואו נתאים, בואו נעשה שיחת הכנה לדבר הזה.

אלישבע: אם הצוות יסכים להקשיב או לא להקשיב? אני רוצה לקוות....

גלית אמסלם: גילוי נאות- אני אמא ללהט"בית, ועדיין אני חושבת שזה בסדר שאנשים יחשבו אחרת. השאלה איך, אם אני מתאימה להם, אז מה שהיה שיח זה איך אני מתאימה להם את המרצה הנכון שידע לתת להם את זה בצורה שתתאים להם, שאוזן שלהם לאט לאט תתרגל ווואלה בסוף השיחה יגידו לי גלית איזה חשוב זה היה. אני צריכה להנגיש להם את זה נכון, כי כולנו, בואו, בחוויה האישית שלי כשהבת שלי באה וסיפרה לי לא עכשיו רקדתי בבית ואמרתי "יש" בסדר? אנחנו מציאותיים כולנו, והיא אצלי, ועם בת הזוג שלה היא אצלי והכל בסדר, אבל צריך להנגיש לאנשים נכון ואם אנחנו לא מנגישים לאנשים נכון, זה יכול להיות הורים, זה יכול להיות הצוות, הצוות שלנו במה הוא שונה, הם הוא אבא ואמא בסוף, אם אני לא אנגיש להם נכון, אז אני חוטא להם, כי זה שאני רוצה שהם יגיעו לילדים, אוי ואבוי לי אם אני לא עשיתי את זה ככה, הם לא יגיעו לשם.

אפרת מזרחי: אתם עושים עבודה נהדרת.

שחר איתן: אני חושב שלא ישתמע בשום צורה פה מהשיח שאין, שלא סומכים על הצוות החינוכי. להפך. זה היה באמת ממקום של זה. אני חושב שהנקודה באמת בסופו של דבר אחרי כל הדיון, אני חושב שצריכים למצוא את הזמן לדוור, כי

השקיפות היום זה בדיוק זה הדבר, זה סופר חשוב.

אפרת מזרחי: אבל ברגע שיש את התכנון השבועי...

שחר איתן: ואני חושב שזה הבסיס, כי זה יוצר את האמון, בסוף את רוצה אמון בין כל המשולש הזה של תלמידים הורים וצוות וזה מה שחשוב, אמון מבוסס על שיתוף.

שושנית עציון: אני הייתי רוצה לחדד את הנקודה שלך, ולהוסיף פן אחר, אנחנו נסענו לארה"ב ללמוד, תואר ראשון וחוזרים, חזרנו אחרי 13 שנה. אחת הסיבות המרכזיות שהובילו אותנו חזרה לארץ, זה שלי אישית היה מאוד חשוב לגדל את הילדים שלי במדינה שלנו, במדינה היהודית, אוקיי? אני לא בן אדם דתי, אבל זה היה לי חשוב, וכשאתה גר שה תקופה ואתה מגדל שם את הילדים שלך, אז אתה גם נחשף לפערים, אתה כל הזמן משווה איך אתה גדלת, הדבר הכי טבעי שקורה. ושנה שעברה הבת המרכזית שלנו, השלישית התחילה השנה והמחנכת שלה הייתה מהמגזר, אוקיי? לא בדיוק משהו שאני הכלתי אוקיי? אישה מקסימה, נותנת מכל הלב, אבל אמיתי לא בדיוק משהו שאני תכנתי, לא, לא. לא חשבתי אוקיי? ואני חושבת שמה שאני שומעת פה מכל השיח, וזה דבר שאני מגלה בחיים שלי, שהוא הנקודה שכולנו צריכים כל הזמן לעבוד עליה, זה נושא התקשורת, כי ברגע שיש תקשורת בריאה, לא רק שקיפות חשוב מאוד, אבל שיש את התחושה שאתה ששומעים אותך, שיש את הפניות של המנהל להקשיב לך, וזה מה ששם אותי במקום של שלוה, כי ידעתי שיכולתי לפנות למנהלת ביה"ס, לדבר איתה על הנקודות שאני הרגשתי שהם רגישות, בצורה מכבדת, להבין גם כי זה תקופה מאוד מאתגרת הייתה, עם צוות ובאמת בן אדם שאפשר לדבר איתו, שעשה הכול לגשת לקראת, להכיל, וגם מצד המחנכת פתיחות מלאה לקבל ולעבוד ביחד, ומבחינתי זה המרכיב שהכי חשוב פה לסוגיה הזאת, שבאמת גם מול בית הספר, גם מול הרשות, זה מה שעושה את ההבדל ואם יש את זה וגם בפורום הזה אז זה מה שיטה את הדברים למקום הנכון, שיש סיטואציות באמת אז אוקיי, יש דרך לפתור את זה ביחד.

אביטל תבור: אני חושבת שמערכת החינוך עתידה לעמוד מאוד בקרוב בפני אתגרים מאוד מאוד גדולים. זאת אומרת המלחמה וכל מה שקרה זה כבר אצלכם בדלת, וכן צריך לעשות חשיבה כי אני לא בטוחה שהיום בתוך מערכי השיעור שמשרד החינוך יודע לתת, כבר גילינו שהם בדילי, אז כל הנושא גם של אזרחות וגם של חיים עם החברה הערבית אני בטוחה שזה עולה אני בטוחה שזה תכנים שיצופו בבית ספר.

יגאל שבאר שפירא: מערכת החינוך היא מערכת משברית כבר המון שנים, אני לא זוכר מי ספר לי כמה שרים היו ב-20 שנים האחרונות זה יותר מעשרים, אז המערכת לא יציבה. אגב הנושא שאתם העליתם אזרחות ולימודי יהדות בערך, נגיד לימודי יהדות של המשרד שהוא מתווה, משנת 2000 ועד היום לדעתי כבר היו 3 תוכניות וכל שר שם את הדגשים שלו, וזה התוכניות המוצהרות, אני לא נדבר על תהליכים שהם קצת מתחת לפני השטח. זה גוף ממשלתי גדול, מסורבל.

דנה שורמן: ולכן האתגר שלכם הוא עוד יותר גדול.

גלית אלרז: אבל אני חושבת שהיום יש הרבה יותר גמישות למנהלים ממה שהייתה פעם וזה חלק מהיתרון, זאת אומרת לפעמים הוא חלק מהחיסרון כשהמנהל או הצוות הם לא באגי'נדה שלך כהורה, וזה לא מה שאתה רוצה אבל הרבה פעמים

כשאתה סומך על ההנהלה אז יש לזה הרבה מאוד יתרונות כי הגמישות היא מאוד גבוהה. הגמישות בגפן, התקציבים, התוכניות. יש כאילו תוכנית בסיס, אבל יש תוכנית העשרה מאוד גדולה, תל"נים שההורים מוסיפים ויכולים להיות מעורבים, סל תרבות.

אביטל תבור: גם בני הילדים התל"ן הוא בשותפות עם ההורים?

גלית אלרד: לא, זה הגננת בוחרת מתוך X תוכניות, אנחנו לקחנו לראשונה את קרן קרב, פתחנו כמה תוכניות, הגננות בחרו בתיעודף ושיבצנו, שם זה גם פחות מורכב בתכנים. בתוכניות הרגשיות, או התוכניות התוספתיות שאנחנו מביאים אז הבאנו חינוך סביבתי, הבאנו תוכנית של מגע אישי שמדברת על הגוף שלי ואני והבאנו תוכנית של בית ספר מנגן שהתחלנו להכניס אותה בגני הילדים. זאת אומרת שמנו השנה 4 תוכניות תוספתיות לגני הילדים חוץ ממה שההורים...

איתי ויסברג: אביטל ממה שאת אמרת, אולי הכי חשוב זה מה שמחכה לנו ממערכת החינוך. יש נושא שהשלטון המקומי טוען כל הזמן, תפסיקו להתייחס לשלטון המקומי כקבלן של חדרי לימוד וניקיון וחזות בית ספר, תעבירו לו יותר תקציבים, שדרך אגב אתם משלמים את המס הכנסה שמהם הם נבנים, זה לא טובה מאף אחד ותנו לו יותר אחריות לרבות בתוכן לימודי. נכון אולי צריך לקבוע מה שנקרא לימודי ליבה אבל חלק מהריסט שצריכה המדינה הזאת היא שיתחילו להוריד יותר נמוך את החינוך לרשויות, ואז, תפקידיהם של הנהגות ההורים יהיה מהותי הרבה יותר. תארו לעצמכם שכל התוכנית תהיה תוכנית מועצה או תכנית רשות, ההשפעה תהיה הרבה יותר, אני חושב שזה הכיוון שצריך ללכת אליו, זה תפקידם של מי שהולך להתמודד הלאה.

אביטל תבור: אז אנחנו לא יכולים להתחיל פיילוט בקטע הזה? שהרשות איקס כסף תקציב למין צוות ייעודי שידבר רגע אתגרי חינוך בעת הזאת, פיילוט ברמה של....

אפרת מזרחי: אז זה בדיוק התפקיד של ועדת חינוך.

אביטל תבור: לא. אז אני אומרת, כמו שאז אמרנו הצוות שהיה על הנושא של חינוך בדרך שלנו, רגע מה הערכים, מה האתגרים, לא נציגי, לא חברי מועצה, אלא צוות מקצועי שישבו מנהלי בתי ספר יציפו את הצרכים שלהם, להביא להם עוד שעות סביב צוות חיצוני שיכול לעזור לבנות תוכנית לימוד, בסוף יש מורים שמעבר לזה שמתמודדים עם האתגרים הלאומיים, האישיים, צריכים עוד ללמד תוכנית חינוך עם מה שהילדים מביאים, אני חושבת שכן נכון בתור רשות בסדר לתת פיילוט בדיוק למה שאתה אומר, לא לתקצב את זה במלא זמן, לא במלא שעות.

איתי ויסברג: אז בואי ניקח את התוכנית של חינוך בדרך שלנו ונגדיר לה אחד מהיעדים שלה, קל מאוד לעשות את זה, נגיד לה מעבר לכך שאת חוזה פני עתיד ומסתכלת קדימה, תתחילי לחשוב חשיבה איך את לוקחת יותר קונטרול על פדגוגיה כאן.

אביטל תבור: אבל כאן ועכשיו.

איתי ויסברג: כן כן, להתחיל לחשוב על זה כי ביום שאפשר יהיה לבצע את זה, נצא לדרך. אני מאמין שכן החינוך צריך לרדת יותר נמוך כמו הרבה דברים אחרים, יש שדברים שאני חושב שצריכים להישאר ברמה הלאומית.

גלית אלרד: לעלות יותר גבוה.

איתי ויסברג: נמוך מבחינת ההיררכיה.

אביטל תבור: אבל לא ברגע שזה יתאפשר, אלא להביא תוכנית שתסייע ליגאל, שתסייע לגלית, שתתן מענה לאמיר ברמה של מעטפת.

איתי ויסברג: יש משהו שעובד. את חושבת לנתח אותו, בואי נחשוב במה היינו רוצים לגעת.

אביטל תבור: אני חושבת שרגע צריך לשבת עם הצוותים החינוכיים. בסוף, המלחמה הזאת לא נגמרת מחר בבוקר, בסוף היה פה אירוע היסטורי מטורף, הצוותים זה לפתחם. אם אנחנו לא רואים את זה עכשיו אנחנו נראה את זה עוד שבועיים שלושה.

אמיר נוי: קודם כל הצוות החינוכי, כולם פתוחים, לא משנה אם אני עכשיו, אני מורה למתמטיקה לצורך העניין, אתמול היה לי שיעור מתמטיקה, להגיד לך כמה מתמטיקה לימדתי, לדעתי פחות מ-50% מהשיעור היה מתמטיקה, דיברנו עליהם, על איך הם מרגישים, על איך אני מרגיש, וואלה הופתעתי הם שאלו איך אני מרגיש כי הם ראו בימים הראשונים שהגעתי על מדים לבית ספר, הם ראו שאני מגיע עם נשק לבית ספר, הם שאלו אותי האם אני עדיין במילואים, מה זה מילואים, אז להגיד לך שהלימודים כרגע בראש מעיינינו? גם, אבל החוסן שלהם וההגעה לבית ספר, וזה שהם פוגשים אחד את השני, הם פוגשים אותנו, הם כבר לא הילדים שאני רגיל הייתי לראות בשבועיים הראשונים.

אפרת מזרחי: מחר למשל יהיה יום זיכרון בבית ספר?

אמיר נוי: מחר יהיה בחטיבה, ויום חמישי בתיכון. מחר הילדים מגיעים, אנחנו עושים מגן דוד בתוך הרחבה של חטיבת הביניים, הילדים מגיעים כל אחד עם נשמה מהבית, מדליקים ביחד על המגן דוד נרות נשמה, מקיפים את הכול כל חטיבת הביניים, שרים ביחד את התקווה, רוני יגיד כמה מילים, אני אגיד כמה מילים. טיקסון חמוד. אני מנחש שכולכם ראיתם את המיזם שהילדים העלו עם הכיסאות. אנחנו חיים את זה כל הזמן, זה לא לפתחנו, זה כבר אצלנו מהיום הראשון למלחמה. אני מנחש שבחטיבת הביניים זה יותר מאשר בבתי הספר היסודיים, בתיכון זה הרבה יותר מאשר בבתי הספר יסודיים. זה דברים שאנחנו מתאימים את עצמנו, לשמחתי גם שר החינוך לא היה כל כך אטום וכבר הודיע שהוא דוחה את הבגרויות, כי הילדים לא מגיעים לבית ספר וגם כשמגיעים לבית ספר הם לא באמת בראש של לימודים, צחקנו על זה בוועדת חינוך לפני שבוע, כשיש מתמטיקה הם באים, כשאין מתמטיקה הם פחות באים.

אביטל תבור: אני בעד לעשות חשיבה, שגלית תשב עם המנהלים ולהסב את הכסף של חינוך בדרך שלנו.

איתי ויסברג: אז בואו נסכם דבר כזה. ברשותך גלית את הרי עושה מפגשים די סדירים עם המנהלים. בדיון הבא התייחסו לנושא, תעלו את זה, תחשבו על זה.